

Aralin 1 **KAPWA TAYO LIKHA**

Tulad ng kahit sinong tao sa mundo, ang mga taong may kapansanan ay likha din ng Maykapal. Maaaring ang iba ay ipinanganak na may kapansanan na posible rin namang nasalanta ang iba sa iba't ibang dahilan at kaparaanan. Magmasid ka sa paligid mo. Maaaring sila ay kapitbahay mo, kasama sa trabaho, o kaya'y mismong miyembro ng pamilya mo.

Ang araling ito ay tutulong sa iyo na makilala ang iba't ibang uri ng kapansanan at ang kanilang sitwasyon.

Pagkatapos itong pag-aralan, inaasahang maisasagawa mo na ang sumusunod:

- naipakikita ang paggalang at pagmamahal sa mga taong may kapansanan;
- naipaliliwanag ang iba't ibang tono ng boses sa pag-uusap o pagpapahayag;

- nakalilikom ng mga impormasyon mula sa pahayagan at iba pang babasahin;
- nasasabi nang wasto ang buod ng isang balita o isang babasahin;
- nakasusulat ng dalawa hanggang tatlong pangungusap upang ipahayag ang damdamin at saloobin tungkol sa isang usapin; at
- nagagamit ang kaalaman sa pagdaragdag at pagbabawas sa pang-araw-araw na suliranin.

Pag-isipan Natin

Bulag, Pipi at Bingi

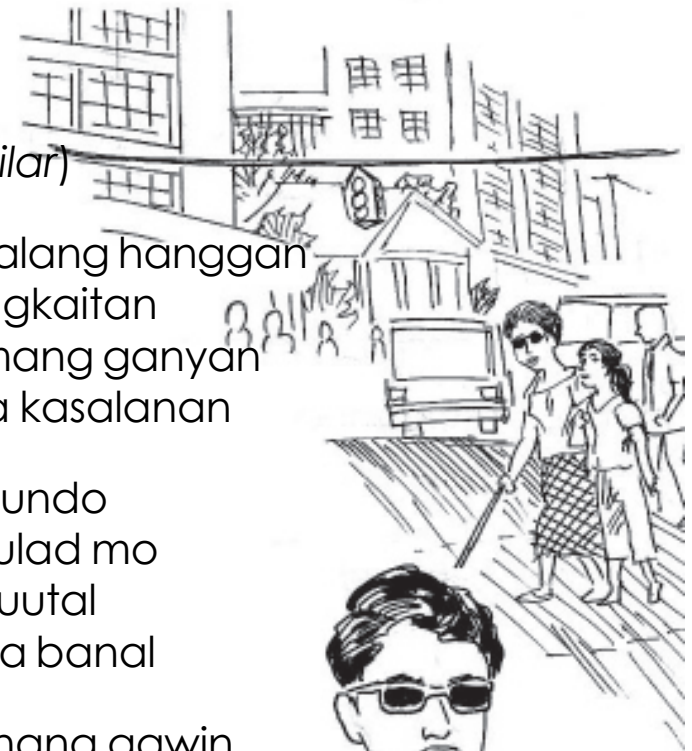
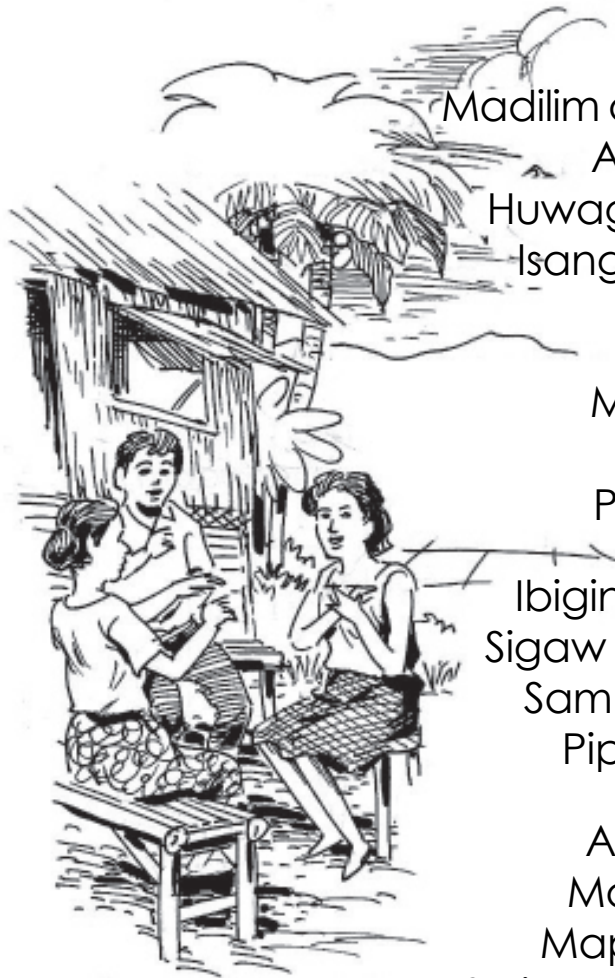
(hango sa awitin ni Freddie Aguilar)

Madilim ang 'yong paligid, hating-gabing walang hanggan
Anyo at kulay ng mundo sayo'y pinagkaitan
Huwag mabahala, kaibigan, isinilang ka mang ganyan
Isang bulag sa kamunduhan, ligtas ka sa kasalanan

Di nalalayo sa'yo ang tunay na mundo
Marami sa ami'y nabubuhay nang tulad mo
'Di makita, 'di marinig, minsa'y nauutal
Patungo sa hinahangad na buhay na banal

Ibigin mo mang umawit, hindi mo makuhang gawin
Sigaw ng puso't damdamin wala sa'yong pumapansin
Sampung daliri, kaibigan, d'yan ka nila pakikinggan
Pipi ka man nang isinilang, dakila ka sa sinuman

Ano sa'yo ang musika, sa'yo ba'y mahalaga
Matahimik mong paligid, awitan ay 'di madinig
Mapalad ka, o kaibigan, napakaingay ng mundo
Sa isang binging katulad mo, walang daing, walang gulo

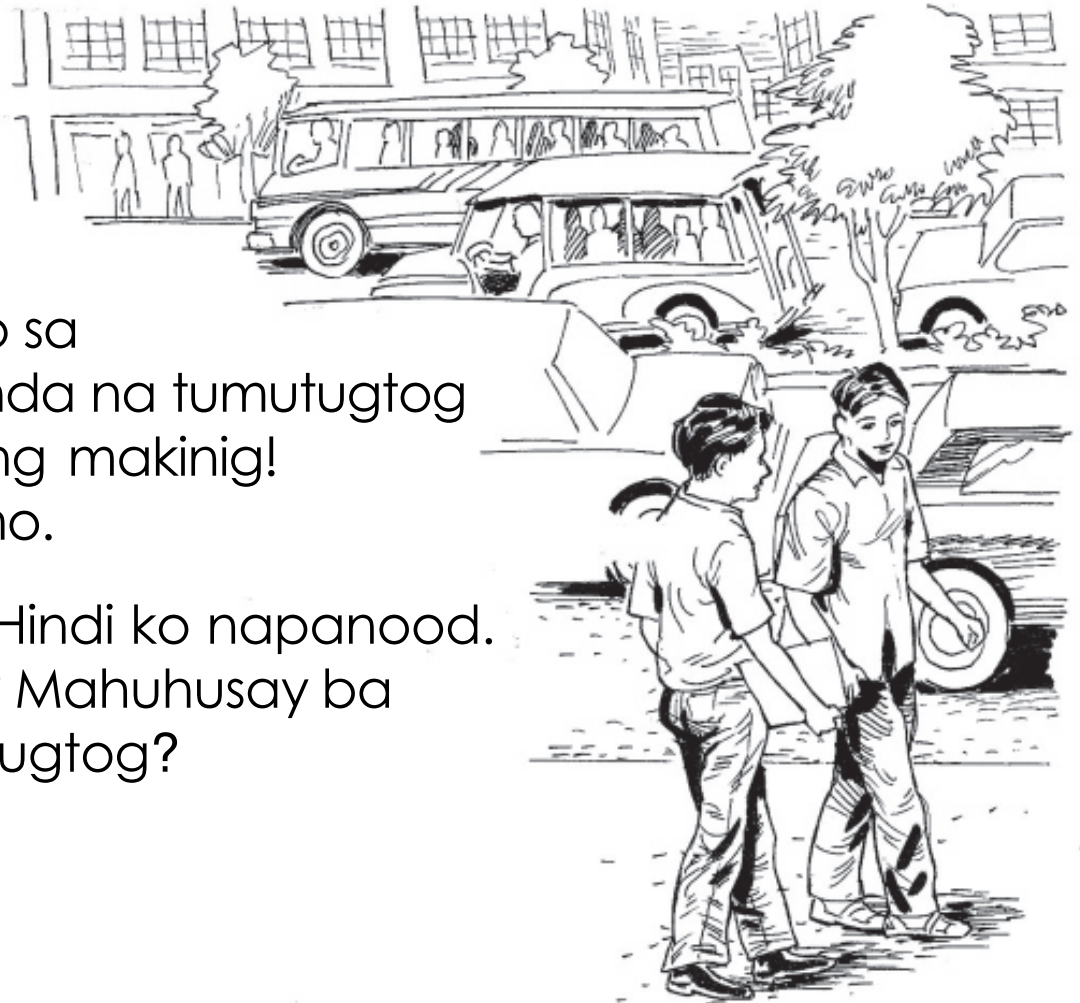
Basahin Natin

Basahin ang sagutan. Ilarawan ang paghanga ni Andy sa mga may kapansanan. Ipahayag ang sariling saloobin.

Aldrin : O bakit ginabi ka yata?

Andy : Kuya, napadaan ako sa may kanto sa labasan. May banda na tumutugtog doon. Nakawiwiling makinig! Minsan subukan mo.

Aldrin : Talaga? Sayang! Hindi ko napanood. Tagasaan ba sila? Mahuhusay ba talaga silang tumugtog?

- Andy : Napakahusay nila Kuya! At alam mo ba, sila ay may mga kapansanan. Ang gitarista ay bulag. Ang kumakanta naman ay putol ang mga paa at nakaupo sa *wheelchair*. Dalawa nga raw sa mga tumutugtog ay pipi. Kahanga-hanga sila talaga! Kahit may mga kapansanan sila, mahuhusay silang musikero!
- Aldrin : Marami ang tulad nila, Andy. Iba't ibang kapansanan ang taglay nila.

Subukin Natin

1. Ano-anong uri ng kapansanan ang nakasaad sa awit at sa dula?

2. Ayon sa awit, bakit hindi itinuturing na kahinaan ang mga kapansanan? Bakit daw mapalad ang isang taong:

bulag?	pipi?	bingi?

3. Paano maaaring ipahayag ng isang bulag, pipi o bingi ang kanyang damdamin?

4. Kung bibigyan ka ng pagkakataon na ibahagi sa iba ang mensahe ng awit na ito, ano kaya ang sasabihin mo sa kanila?

Alamin Natin

Ayon sa balita,
942,000 Pilipino
ang naitala na
may kapansanan
sa taong 2000.

Narinig ko rin sa
radyo na sa bawat
dalawampung
(20) pamilya, may
isang miyembro na
may kapansanan.

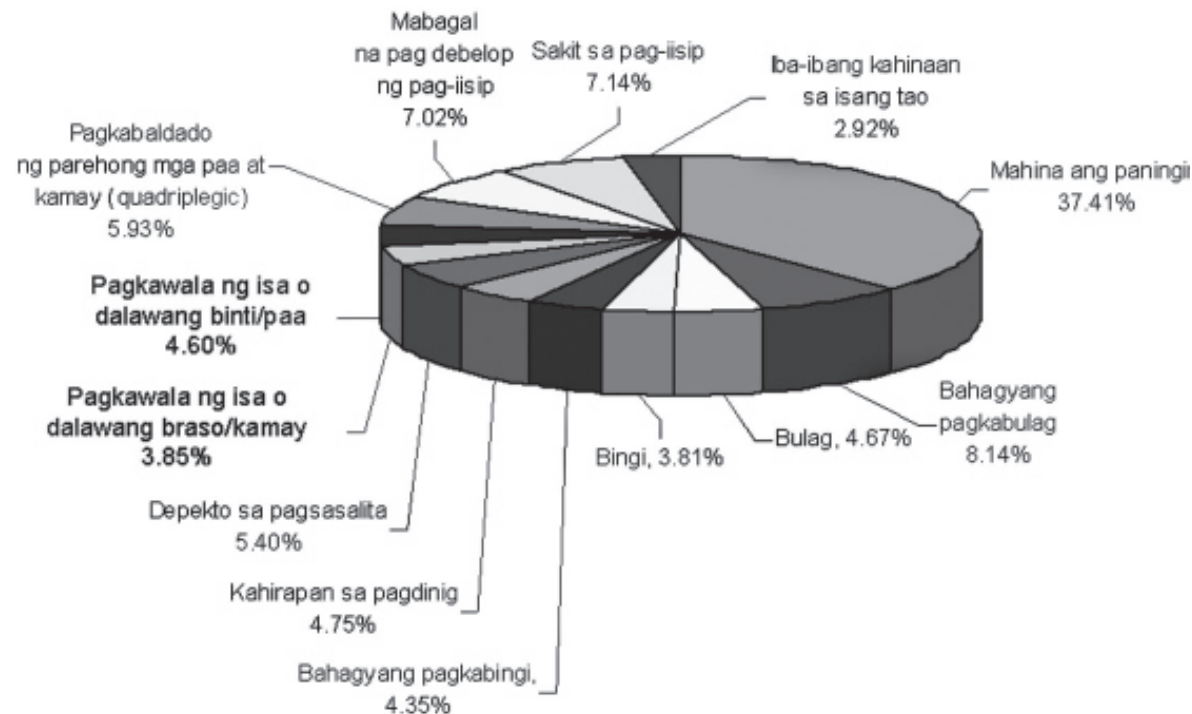

Nabasa ko rin sa pahayagan
na sa bawat sampung (10)
Pilipinong may kapansanan,
pito rito ang marunong nang
bumasa at sumulat.

Ano ang kabuluhan sa iyo ng mga binasang balita?

Bahagdan ng Pagkakabahagi ng mga Taong may Kapansanan sa Pilipinas Ayon sa Uri ng Kapansanan, Taong 2000

Source: National Statistics Office

Mahigit tatlong bahagdan daw ang may mahinang paningin.

Oo, marami ang tulad natin na may suliranin sa paningin.

Tandaan Natin

1. Sa taong 2000, 1.23 bahagdan ng ating populasyon o 942,000 na Pilipino ay may kapansanan. Kalahati ng bilang na ito ay may edad na 49 pababa.
2. Iba't ibang uri ng kapansanan ang maaaring taglayin ng isang tao. Ang kalabuan ng paningin ang naitala na pinakamarami sa Pilipinas.
3. Pito sa sampung Pilipinong may kapansanan ay marunong bumasa at sumulat. Tatlo sa mga ito ay nangangailangan pa ng tulong upang matutong bumasa, sumulat, at magkwenta.
4. May iba't ibang ahensya at organisasyon na nangangalaga sa kapakanan ng mga may kapansanan dito sa Pilipinas at sa ibang bansa.
5. Mahalaga na ipadama natin ang pagmamahal at paggalang sa may kapansanan.

Kwentahin Natin

Sagutin ang sumusunod:

1. Ano ang kabuuang dami ng mga taong may kapansanan?

Bahagyang pagkabulag	-	76,678
Kahirapan sa pagdinig	-	44,745
Quadriplegic	-	55,860
Mabagal na pag-unlad ng pag-iisip	-	40,977

2. Ayon sa *National Statistics Office* (NSO), may 853 taong may kapansanan na may edad na 10 pataas. Sa kabuuang bilang na ito, 382 ay may asawa. Ilan ang walang asawa?
3. Si Robert ay nagtamo ng kapansanan sa kanyang mga binti dahil sa isang aksidente. Dahil hirap nang bumalik sa dating trabaho, ibig ni Robert na magtayo ng maliit na tindahan. Upang makapagsimula, kailangan niya ng Php 30,000.00. May naipon siya na Php18,000.00 mula sa dating trabaho. Plano niya na humiram sa kooperatiba ng pampuno rito. Magkano pa ang dapat hirammin na pera ni Robert?

Alamin ang iyong natutuhan

1. Ano-ano ang uri ng kapansanan sa ating bansa?
a. _____ b. _____ c. _____ d. _____
2. Ano-ano ang serbisyo na maaaring ipagkaloob sa mga may kapansanan ng iba't ibang ahensya at samahan? Itala ang mga ito gamit ang tsart sa ibaba.

Pangalan ng ahensya/samahan	Deskripsiyon ng samahan	Uri ng programa at gawain na itinataguyod

3. May kilala ka bang tao na may kapansanan? Sa iyong sagutang papel, iginuhit ang larawan ng isang tao katulad ng nasa kanan. Sa mga hugis na bumubuo sa iyong iginuhit, isulat ang mga simpleng bagay na kaya mong gawin upang ipakita ang respeto at pagmamahal sa kanila.

